

Hvorfor er så mange eldre plaget med kløe?

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

HAAKON B. BENESTAD

Universitetet i Oslo

Musestudier avslører en mulig mekanisme bak kløe hos eldre.

Illustrasjonsfoto: Instants/iStock

Med alderen taper vi sanseceller, slike som Merkel-celler dypt i epidermis. Lett trykk åpner spesielle ionekanaler, såkalte PIEZO₂-kanaler, som fører til frigjøring av transmittorer og aktivering av nervefibre. Patologisk kløing ved lett berøring, såkalt alloknesis, kan opptre sammen med alderstap av Merkel-cellene.

En ny studie tyder på at Merkel-celler faktisk kan beskytte mot alloknesis (1). Mus med kunstig redusert antall Merkel-celler eller som var uten PIEZO₂-kanaler, hadde som ventet alloknesis. Men kløen ble dempet av kjemiske stoffer som stimulerte gjenværende og virksomme Merkel-celler. Disse syntes å sende impulser via spesielle nervefibre til et internevron i ryggmargen som hemmer en ukarakterisert type kløefibre. Når denne hemningen falt bort, hadde musene alloknesis. Men den svekkede hemningen av Merkel-cellene tok seg opp igjen med den kjemiske stimuleringen.

– Denne studien viser at intakt berøringssans hemmer mekanisk kløe, men ikke kjemisk kløe. Dette bidrar til en ny forståelse av aldersbetinget kløe, sier Arild Njå, som er professor emeritus ved Institutt for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo. Sanseopplevelser fra huden skyldes ofte samtidig aktivering av forskjellige sanseorganer. Dette gir oss et stort register av sanseopplevelser med et begrenset antall sansekvaliteter i huden, og gjør oss i

stand til å gjenkjenne det vi tar og kjenner på. Forskjellige sansefibre kan interagere via eksitatoriske eller inhibitoriske nevroner. Mest kjent – og praktisk nyttig – er hemning av smerte ved hjelp av lett berøring. Ny innsikt i interaksjonen mellom berøring og kløe er et viktig basalmedisinsk fremskritt, sier Njå.

– Kløe hos eldre kan være klinisk utfordrende og oppfattes ofte som et resultat av hudens naturlige aldring, sier Jon Anders Halvorsen, som er førsteamanuensis og overlege ved Seksjon for hudsykdommer, Oslo universitetssykehus. Andre årsaker til kløe er tørr hud, overdreven vasking og bivirkninger av legemidler. Mot såkalt senil pruritus anbefales gjerne karbamidholdige fuktighetskremer, av og til også kortisonsalver, lysbehandling og perorale medikamenter, men disse har ingen kjent effekt på Merkel-celler, sier Halvorsen.

LITTERATUR:

1. Feng J, Luo J, Yang P et al. Piezo2 channel-Merkel cell signaling modulates the conversion of touch to itch. *Science* 2018; 360: 530 - 3. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 17. september 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0504
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no